

מנענעו בגופו, כגון על ידי הכתפיים, כי אין זה דרך טלטול ומותר.

ואם היה הקש מוכן למאכל בהמה, או שהיה עליו כר או פדין ושכב עליו מבעוד יום⁽¹⁴³⁾ — תורת כלי עליו ומנענעו בידו.

מכבש של בעלי בתים שמגהצים בו בגדים, ויש לו שתי לוחות שביניהם כובשים את הבגדים — מתירין את החיבור של הלוחות שנעשה על ידי יתד, התקוע בעמודים הנמצאים בארבעת הצדדים של המכבש, אבל לא כובשין כי כיון שהבגדים לא יהיו מוכנים בשבת, נמצא שהוא מכין משבת לחול⁽¹⁴⁴⁾.

ומכבש של כובסין — לא יגע בו אפילו להתיר אותו מפני שהוא מהודק מאד

“ונותנין לפני בהמה שפיה יפה” — בפרה, דדייקא, ואכלה רק תבן ושעורים, וסיבת הדין אינה קשורה לכך שהחמור אוכל קוצים, אלא שנקרא פיו פה רע מסיבה זו.

מתניתין:

סתם קש הוא מוקצה כי הוא עומד להסקה.⁽¹⁴¹⁾ אך אם חשב עליו בעליו למאכל בהמה או לשכיבה, הוא אינו מוקצה. וכן אם שכב עליו מערב שבת, אף שלא חשב במפורש שהקש ישמש לשכיבה — בטל ממנו דין מוקצה⁽¹⁴²⁾.

הקש שהיה נתון על גבי המטה שלא בשביל לשכב עליו — לא ינענעו בידו כדי שלא יהיה דחוס אלא רך ונוח לשכיבה, אלא

143. כך פירש רש"י את המשנה כאן, בפרק במה טומנין, [נ א, ד"ה או שהיה] היה משמע לרש"י, שאם המשנה אומרת הניח כר — הכונה היא ששכב עליו מבעוד יום, אבל אם לא שכב מבעוד יום — הקש הוא מוקצה.

הרמב"ם [פכ"ה מהלכות שבת, הכ"ב]. כתב: “וכן אם היה עליו כר או סדין וכיוצא בהן, מנענעו בידו, שהרי נעשה כמי שישב עליו מבעוד יום”. ומבואר שדעת הרמב"ם היא, שהנחת כר או סדין הרי היא כשיבה בפועל. וכן משמע מלשון הטור והשלחן ערוך [שי"א ס"ח] “ואם הניח עליו מבעוד יום כר או כסת מנענעו אפילו בידו, שהרי הכינו מבעוד יום לשכב עליו”. הרי שהנחת כר או כסת היא כשיבה.

144. כך פירש רש"י. ומשמע מרש"י, שאם היה כובש את הבגדים לצורך שבת — מותר. אמנם לשפושף בגדים על

קושית הגמרא, כיון שיש “פסיק רישא” שבגריפתו ישוה גומות, אין מי שיתיר את הדבר.

141. כך היתה המציאות בזמן המשנה. וכתב המגן אברהם [ש"ח ס"ק נ"ג] שהקש שלנו עומד למאכל בהמה או לשכיבה.

142. בפרק במה טומנין [לעיל נ א] נחלקו תנאים ואמוראים בחריות של דקל שגדרן לעצים ונמלך להשתמש בהם לצורך ישיבה, יש אומרים, כדי שלא יהיו מוקצה, צריך לתקנן לישיבה על ידי קשירתם, ויש אומרים, שדי בכך שיחשוב עליהם לישיבה. לדעת רב אסי, גם אם ישב עליהם מבעוד יום אינם מוקצה, אף שלא קשר אותם ולא חשב להשתמש בהם לישיבה בשבת. והגמרא שם מסייעת לרב אסי ממשנתנו, שממנה עולה, שאם שכב על הקש בערב שבת, אין הוא מוקצה בשבת.